

Sygn. akt II AKz 97/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Grabczyńska-Mikocka
Sędziowie:	SSA Krzysztof Marcinkowski SSO del. Sławomir Noga (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Kus

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Barbary Jasińskiej

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko

V. V. (V. V.)

podejrzanemu o przestępstwa z art. 267 § 3 k.k., art. 287 § 1 k.k. i art. 310 § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek zażalenia obrońcy podejrzanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 21 lutego 2013 roku sygn. akt III Kp 201/13

w przedmiocie przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 25 maja 2013 roku

na podstawie art. 437 § 1 kpk

postanawia

I. zaskarżone postanowienie zmienić w ten sposób, że podstawy prawnej przedłużenia tymczasowego aresztowania wyeliminować przesłankę szczególną z art. 258 § 2 kpk,

II. w pozostałym zakresie zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 21 lutego 2013r. sygn. akt III Kp 201/13, w oparciu o treść przepisów art. 249 § 1 kpk i art. 258 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 kpk oraz art. 263 § 2 kpk, orzekł o dalszym przedłużeniu stosowania względem podejrzanego V. V. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zastosowanego postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie z dnia 27 sierpnia 2012r. sygn. akt II Kp 607/12/K, a następnie przedłużonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 listopada 2012r. sygn. akt III Kp 1253/12 zmienionym w zakresie podstawy prawnej postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 grudnia 2012 r. sygn. akt II AKz 536/13, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 25 maja 2013r.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy argumentował, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów, a zatem w sprawie spełniona jest przesłanka ogólna z art. 249 § 1 kpk stosowania środka zapobiegawczego dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wywodził, iż w sprawie spełnione są również przesłanki szczególne z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk oraz z art. 258 § 2 kpk, a jednocześnie nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 259 kpk.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżone zostało zażaleniem przez obrońcę podejrzanego, który zarzucił mogącą mieć wpływ na jego treść obrazę przepisów postępowania, a to przepisu:

1 – art. 258 § 2 kpk wyrażającą się w przedłużeniu tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego pomimo braku realnego zagrożenia skazania za przestępstwo zbrodni i grożącej podejrzanemu surowej kary,

2 – art. 249 § in princ. kpk w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk wyrażającą się w przedłużeniu tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego pomimo braku realnego zagrożenia ucieczki lub ukrywania się i zakłócenia przezeń prawidłowego przebiegu postępowania karnego.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1 – zmianę zaskarżonego postanowienia i nieuwzględnienie wniosku Prokuratora Rejonowego w Krakowie o przedłużenie tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego V. V.,

ewentualnie o

2 - zmianę zaskarżonego postanowienia i zmianę stosowanego wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu oraz dozór Policji poprzez zobowiązanie podejrzanego do czterokrotnego w ciągu tygodnia stawiennictwa w lokalu Komendy Powiatowej Policji w K. w dniach i godzinach wskazanych przez Komendanta Powiatowego Policji w K..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie skutkowało jedynie zmianą w zakresie podstawy prawnej zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez wyeliminowanie z niej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 kpk, w pozostałym zakresie było niezasadne.

„Tak na etapie stosowania, jak i na etapie przedłużenia tymczasowego aresztowania nie jest konieczne ustalenie prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa przez danego podejrzanego w takim stopniu, który prowadziłby do przypisania mu tego przestępstwa w wyroku i dlatego też nie jest konieczne przeprowadzenie kompleksowej oceny zebranych w sprawie dowodów, a wystarczające jest, że zgromadzone dowody, pozwalają na przyjęcie istnienia dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego zarzucanego przestępstwa, przy czym nie jest to równoznaczne z udowodnieniem tego, że podejrzanym jest sprawcą zarzucanego mu czynu”. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008r. sygn. akt WZ 13/08, OSNwSK 2008/1/581). Nie przesądzając zatem kwestii odpowiedzialności karnej podejrzanego w ramach postawionego mu zarzutu stwierdzić należy, że zebrane dotąd dowody wymienione szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia uprawdopodobniły w stopniu uzasadniającym stosowanie środka zapobiegawczego, że V. V. dopuścił się co najmniej czynu opisanego w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu, który został mu ogłoszony i co do którego złożył swe wyjaśnienia. Wobec tego zachodzi opisana w art. 249 § 1 kpk podstawa stosowania środka zapobiegawczego dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Skarżący nie wykazał w zażaleniu okoliczności dezaktualizujących tę przesłankę w stopniu nakazującym odstąpienie od stosowania środka zapobiegawczego.

Oczywistym jest, że ogólna przesłanka nie jest tożsama ze stwierdzeniem, iż podejrzanym swoim zachowaniem wyczerpał znamiona zarzucanego mu czynu, bo jednoznaczne ustalenie powyższego na obecnym wstępnym etapie

postępowania nie jest możliwe. Zgromadzone dotychczas dowody są nadal weryfikowane. Dlatego też przepis mówi jedynie o dużym prawdopodobieństwie, a nie o pewności co do popełnienia czynów.

Kontrola instancyjna stwierdza, iż wbrew stanowisku skarżącego obrońcy podejrzanego na obecnym etapie postępowania zachodzą trafnie ustalone przez Sąd meriti podstawy dalszego tymczasowego aresztowania V. V. z art. 258 § 1 pkt 1 kpk i z art. 258 § 1 pkt 2 kpk.

Zgodnie z ugruntowanym już orzecznictwem „ cudzoziemiec nie musi posiadać na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stałego miejsca zameldowania, czy choćby pobytu. Rzecz w tym, że fakt, iż podejrzany, który przebywał wcześniej w innych państwach nie wykazuje żadnych związków z Polską, potwierdza, że zasadną jest obawa, iż po uchyleniu izolacyjnego środka zapobiegawczego wyjedzie z kraju, zakłócając określony rytm toczącego się postępowania karnego”. (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 lipca 2011r. sygn. akt II AKz 477/11, LEX nr 1102931). Jak wynika z akt niniejszej sprawy, podejrzany jest obywatelem B., w Polsce nie ma ani stałego miejsca zameldowania ani zamieszkania, w chwili inkryminowanych czynów mieszkał wraz ze współpodejrzanymi w hotelach na terenie K.. Powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego, czyni jak najbardziej realną obawę, że po uchyleniu tymczasowego aresztowania podejrzany opuści Polskę i wyjedzie poza granice naszego kraju.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutowi zażalenia, trafnie Sąd I instancji argumentował, iż ze strony podejrzanego zachodzi uzasadniona obawa mactwa procesowego uzasadniająca w świetle art. 258 § 1 pkt 2 kpk jego dalsze tymczasowe aresztowanie. W realiach omawianej sprawy, przy uwzględnieniu współdziałania podejrzanego w przestępczym procederze razem z D. G.i T.B.oraz faktu, że podejrzany korzystając ze swego uprawnienia wprawdzie przyznaje się do zarzucanego mu czynu, niemniej jednak jedynie do tych jego okoliczności, co do których nie dostrzega możliwości skutecznej obrony, zasadną jest obawa, że w razie pobytu na wolności mógłby on, w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej lub jej umniejszenia, podjąć działania ukierunkowane na bezprawne wpływanie na treść materiału dowodowego, o charakterze osobowym zwłaszcza. Chodzi tu w szczególności o próbę kontaktu we współpodejrzanymi w celu ustalenia z nimi jednolitej linii obrony.

Podkreślić jednocześnie trzeba, że „mactwo dotyczy nie tylko osób już przesłuchanych czy dowodów już utrwalonych (choć zdarzają się, wcale nierzadko, przypadki tzw. zmiany zeznań), ale i tych które dopiero zostałyby przedstawione po sfalszowaniu ich czy nakłonieniu do fałszywych zeznań, gdyby zainteresowani tym podejrzanego odzyskali wolność. Tyczy to odpowiednio innych form utrudniania postępowania, zwłaszcza ucieczki i ukrycia się, nadużywania uprawnień itd. Zachowania takie mogą być przedsiębrane w każdej fazie postępowania, bo zawsze mogą je utrudnić, stosownie do swych właściwości”. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 czerwca 2006r. sygn. akt II AKz 190/06, KZS 2006/6/75). Podejrzany mógłby zatem nie tylko bezprawnie wpływać na treść wyjaśnień współpodejrzanych, mógłby również podjąć próbę ucieczki lub ukrywania się przed Wymiarem Sprawiedliwości.

Zaprzeczając istnieniu przesłanki szczególnej z art. 258 § 1 pkt 2 kpk skarżący podkreśla, iż w sprawie brak jest podstaw do uzasadnienia twierdzenia, iż podejrzany mógłby przybierać postawę rodzącą obawę utrudniania przez niego postępowania karnego, szczególnie, że przyznał się on do zarzucanych mu czynów. Skarżący zapomina jednakże, iż warunkiem przyjęcia obawy mactwa, jako przesłanki tymczasowego aresztowania nie jest stwierdzenie, że mactwo zostało dokonane. Sąd ma badać czy podejrzany może zachować się w ten sposób, a nie to, czy już tak postąpił. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 lutego 2010r. sygn. akt II AKz 50/10, KZS 2010/3/43). Jak to słusznie wcześniej wskazał Sąd Apelacyjny, trudno zakładać, by podejrzany, któremu towarzyszy zamiar niezgodnego z prawem wpływania na przebieg postępowania, zamiar ten będzie w jakiś szczególny sposób manifestował, gdyż oczywistym jest, że sam ściągnąłby wówczas na siebie negatywne konsekwencje procesowe. O obawie destabilizowania prawidłowego toku procesu wnioskuje się zatem na podstawie całokształtu okoliczności sprawy, nie zaś dotychczasowej postawy podejrzanego.

Zgodzić należy się natomiast ze skarżącym, iż w realiach niniejszej sprawy, na chwilę orzekania przez Sąd I instancji, przesłanka szczególna z art. 258 § 2 kpk nie zachodziła. Podkreślić trzeba, iż ustalając byt prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów Sąd może to uczynić tylko w oparciu o dowody ujawnione i

znane stronom postępowania. Wydanie postanowienia w trybie art. 314 kpk obliguje do ogłoszenia go podejrzanemu i ponownego przesłuchania. Podejrzanemu przysługuje – co do czynu ujętego w dodatkowym postanowieniu – uprawnienie z art. 313 § 3 i § 4 kpk. Pomiędzy terminami "wydanie" postanowienia z art. 71 § 1 k.p.k. a "sporządzenie" postanowienia z art. 313 § 1 k.p.k., zachodzi istotna różnica, jako że dla "wydania" niezbędne jest dopełnienie kolejnych czynności procesowych wskazanych w tym drugim przepisie, określanych jako "promulgacja" postanowienia, która jest z kolei niezbędna dla skuteczności tej czynności procesowej. Tym samym dla przyjęcia, że nastąpiło przekształcenie się postępowania z fazy *in rem* w fazę *in personam* nie jest, poza wypadkami wskazanymi w art. 313 § 1 *in fine* k.p.k., wystarczające sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, lecz niezbędne jest również jego ogłoszenie podejrzanemu.

O ile przed dniem 1 lipca 2003 r., a więc przed zmianą dokonaną ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 17, poz. 155), konieczna wręcz była tego rodzaju interpretacja, wskazująca przykładowo, kiedy z przyczyn niezależnych od organów ścigania dopuszczalne jest odstępianie od niezwłocznego ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów i w rezultacie uznanie za równoznaczne z "wydaniem" takiego postanowienia jego "sporządzenie", o tyle obecnie kwestia ta, znajdując jednoznaczne unormowanie w art. 313 § 1 *in fine* k.p.k., została uregulowana w sposób ustawowy.

Aktualnie katalog okoliczności zwalniających z obowiązku natychmiastowej promulgacji postanowienia o przedstawieniu zarzutów jest katalogiem zamkniętym.

Niezwłoczne ogłoszenie nie oznacza nic innego, jak ogłoszenie w możliwie najszybszym czasie, bez zbędnych przerw. Już w momencie sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów powinny zostać podjęte także czynności związane z wezwaniem podejrzanego do stawienia w realnym terminie i jeżeli nie wystąpią przeszkody wskazane w art. 313 § 1 *in fine* k.p.k., to obowiązkiem organu ścigania jest wykonanie wymienionych w tym przepisie czynności (sporządzenie, ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego) w możliwie krótkich odstępach czasu bez nieuzasadnionej zwłoki. Obowiązek "niezwłocznego" ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów ciąży tym samym na organie procesowym i wyłącznie z przyczyn praktycznych (ukrywanie się podejrzanego lub jego nieobecność w kraju) możliwe jest w tym względzie opóźnienie. (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2009r. sygn. akt IV KK. 256/o8, OSNwSK 2009/1/124, Prok.i Pr.-wkł. 2009/6/29, Biul.PK 2009/3/74, LEX nr 486201).

Na obowiązek właściwej informacji i możliwości obrony przy zmianie zarzutu zwraca również uwagę w kontekście prawa do rzetelnego procesu Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdzając, że „gdy zmienia się zarzut, oskarżony musi być właściwie o tym poinformowany i mieć odpowiedni czas i możliwości, aby na zmianę reagować i zorganizować nową obronę” (orzeczenie w sprawie *Mattochia przeciwko Włochom*, skarga nr 23969/94, § 61 - cyt. za M.A. Nowicki, *Palestra* 2000, z. 11-12, s. 130).

W realiach niniejszej sprawy nie było wyżej wskazanych przesłanek do opóźnienia w ogłoszeniu podejrzanego zmienionego zarzutu, jako, że nie ukrywał on się, a przebywał w warunkach izolacji więziennej do dyspozycji organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Wprawdzie w dniu 6 lutego 2013r. wydane zostało przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) postanowienie o zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, na mocy którego V. V. przedstawiono dwa zarzuty, tj. z art. 258 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. i art. 267 § 3 k.k. i art. 287 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. (k. 1008 – 1011 t. IV), niemniej jednak uwypuklić wypada, iż postanowienie to do chwili wystąpienia przez prokuratora z wnioskiem o dalsze przedłużenie względem podejrzanego tymczasowego aresztowania nie zostało mu ogłoszone i nie złożył on w związku z nim wyjaśnień. Tym samym uznać należy, iż na chwilę orzekania o przedłużeniu wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania, stał on w dalszym ciągu pod zarzutem min. popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 310 § 4 k.k. polegającego na przygotowaniu do podrobienia środka płatniczego nie zaś przestępstwa z art. 310 § 1 k.k., tj. podrobienia środka płatniczego. Jak trafnie zauważył skarżący, przestępstwo z art. 310 § 4 k.k. zagrożone jest karą od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia

wolności, która to kara nie może zostać uznana - w świetle art. 258 § 2 kpk - za surową. Podobnie przestępstwa z art. 267 § 3 k.k., z art. 287 § 1 k.k. oraz z art. 270 § 1 k.k. nie są przestępstwami zagrożonymi karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosiłaby co najmniej 8 lat. Powyższe implikuje stwierdzenie, iż na chwilę orzekania przez Sąd I instancji o dalszym przedłużeniu wobec podejrzanego środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym, przesłanka z art. 258 § 2 kpk nie zachodziła, a zatem w trakcie kontroli instancyjnej należało wyeliminować z podstawy prawnej zaskarżonego postanowienia przedmiotową przesłankę szczególną.

Bacząc na ilość i charakter zaplanowanych do wykonania przez prokuratora czynności procesowych oraz datę, do jakiej zostało przedłużone śledztwo (k. 1017, t. IV), uznać należy, iż termin, na jaki Sąd I instancji przedłużył stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego nie jest nadmierny.

W sprawie brak jest przesłanek negatywnych opisanych w art. 259 kpk, które przemawiałyby za uchyleniem względem podejrzanego tymczasowego aresztowania.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, jak i fakt, że w realiach omawianej sprawy wyłącznie areszt tymczasowy jest w stanie zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania, zaś środki zapobiegawcze w postaci dozoru Policji oraz zakazu opuszczania kraju zadania tego nie spełnią skutecznie, orzeczono, jak na wstępie.